

РУСЕНСКА
НАРОДНА
ОПЕРА

Сезон 1973 - 1974

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

ВЕРДИ

БАЛ

С

МАСКИ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"- Русе

120000890797

Сезон 1973 - 1974

490918

БАЛ С МАСКИ

СЪДЪРЖАНИЕ

Първо действие

I картина

Зала в двореца на граф Рикардо, губернатор на град Бостон (Америка). Очакват да бъдат приети от графа сановници, придворни, просители. Повечето от тях са почитатели на графа и се възхищават от неговото управление, но има и недоволни, които правят заговор за неговото убийство.

Влезлият в залата граф Рикардо приветливо поздравява всички и с удоволствие приема молбите на просителите. Любимият на графа паж — Оскар му дава списък на поканените за предстоящия бал с маски в двореца, в който той с радост вижда името на жената на своя приятел и секретар Ренато, в която е безумно влюбен.

Мечтите му са прекъснати от идването на секретаря Ренато. Той е разстроен, защото е разкрил заговор срещу графа, но графа отказва да узнае имената на заговорниците. Той разчита на народната обич.

Пажът Оскар съобщава, за пристигането на главния съдия, който носи предложение за изгонването на врачката Улрика обвинена в това, че нейният дом е сво рище на тъмни сили.

Вместо да подпише указа, графът взема неочаквано решение лично да посети дома на врачката и да провери какво става там.

Ренато е разтревожен от безразсъдната смелост на графа, която може да се окаже гибелна за него. Графът обаче е непреклонен, — той кани всички придворни да дойдат преоблечени в дома на Улрика.

II картина

В убежището на Улрика, Рикардо облечен в костюм на рибар си пробива път през тълната до прочулата се предсказвачка. Решавайки да се пошегува с Улрика и матроса Силвано, комуто тя в момента предсказва, че ще получи пари и повишение в службата, графът незабелязано поставя в джоба на Силвано кесия и документ за повишение в чин капитан. На изумлението на Силвано и околните той весело се забавлява.

При Улрика влиза Амелия дошла да моли за средства против обзелата я непреодолима любов. Улрика изгонва всички, в тъмнината остава скрит само Рикардо. Улрика препоръчва на Амелия лекарство от билки, които тя сама трябва да вземе в полунощ при гробището извън градската стена.

Амелия си отива. При Улрика отново нахлуват посетители.

Узнал, че Амелия го люби, графът лекомислено пренебрегва всички предупреждения за опасността, която го грози. Той е решил в полунощ да отиде на мястото, на което Амелия ще търси своята билка.

Продължавайки да играе ролята на беден рибар той моли Улрика да му погадае

След като вижда ръката му, Улрика отказва да говори. Заставена от него, обаче, тя му предсказва близка смърт и то от ръката на най-близкия му приятел. „Ти ще бъдеш убит от тоя, който пръв ти подаде ръка“. Развеселен, графът подава ръка на, влезлия в това време и неподозиращ нищо, Ренато.

А затова, че в негово лице не е познал губернатора на Бостон, Рикардо помилва Улрика. Заговорниците и тоя път не успяват. Предвождан от Силвано народът наобикаля графа и го приветства тържествено.

Второ действие

III картина

Обита в тъмен плащ, треперяща от страх, Амелия идва на указаното място да търси лечебната билка. Неочаквано към нея се приближава Рикардо. Едва сдържайки своите истински чувства, Амелия моли Рикардо веднага да си отиде, но той няма сили да се отдели от тая, която люби. Разколебана Амелия също му признава своята любов. Внезапното идване на Ренато поставя в смут влюбените.

Без да се интересува от отдръпналата се в тъмнината жена, Ренато предупреждава граф, че заговорниците са наблизо и ако той не избяга, ще бъде убит. Графът не иска да изостави Амелия, затова той поръчва на Ренато да придружи непознатата дама до града и отстъпвайки на молбите на Амелия, Рикардо сменя своя плащ с тоя на Ренато и изтичва в тъмнината.

Заговорниците намират Ренато вместо търсения от тях граф Рикардо. Те искат да узнаят коя е дамата, която Ренато грижливо крие. Верен на думата дадена на графа, Ренато изважда нож и се нахвърля върху тях. Виждайки, че Ренато ще загине, Амелия сваля воала си. Ренато е потресен. Заговорниците се присмиват на опозорения Ренато. Той се заклева да отмъсти за поруганата си чест и поканва главните заговорници Самуел и Том в своя дом.

IV картина

Желаяйки да избегне позора на семейството си и разчувствуван от майчински те чувства на Амелия, Ренато се отказва от първоначалното си намерение да убие Амелия — трябва да умре похитителят на честта му — граф Рикардо.

Идват заговорниците и решават заедно с Ренато да убият графа, но Амелия трябва да реши кой от тримата ще извърши убийството. Разтрепераната ѝ ръка изтегля лист с името на Ренато. Неподозирайки развилата се драма, Оскар без грижко пристига и кани всички на бала с маски, който граф Рикардо тази вечер устройва.

Трето действие

V картина

В своя кабинет близо до балната зала, Рикардо подписва указа, с който изпраща Ренато и съпругата му за посланик в Англия. Пажът Оскар поднася на графа анонимно писмо, в което го предупреждават за атентата, който се готви срещу него на бала. Но желанието да види за последен път любимата жена е по-силно и Рикардо отива на бала.

VI картина

В разгара на бала, Оскар вярва на Ренато, че същият има да съобщи важна вест на графа и му съобщава как е костюмиран.

Амелия и граф Рикардо разменят на бала последни прощални думи. Ренато стреля срещу графа и го ранява смъртоносно. Умиращ графът съобщава, че за да запази честта на най-верния си приятел и секретар, го е назначил за посланик в Лондон. Той признава, че е обичал Амелия, но че не е злоупотребил с доверието на приятеля си. Амелия е чиста и неопетнена съпруга.

Всички са потресени. Противниците на граф Рикардо се прекланят пред паметта на големия държавник, а Ренато, загубил любимия си приятел и съпругата си, напуска трагичния бал.

БАЛ С МАСКИ

ОПЕРА В 3 ДЕЙСТВИЯ (6 КАРТИНИ)

Музика: ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

Либрето: АНТОНИО СОММА
(по драмата на Скриб „Густав III“)

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:

РИКАРДО (граф Ричард Уорунк), губернатор на Бостон	тенор
РЕНАТО (Рене) — креол, негов секретар	баритон
АМЕЛИЯ, жена на Ренато	сопран
УЛРИКА, врачка	мецосопран
ОСКАР, паж	сопран
СИЛВАНО, моряк	бас
САМУЕЛ, офицер	бас
заговорници	
ТОМ, офицер	бас
СЪДИЯ	тенор
ПРИСЛУЖНИК НА АМЕЛИЯ	тенор

Народни представители, офицери, моряци, стражи, мъже, жени, пажове, войници,
прислужници, народ, маскирани танцьори и танцьорки.

Действието се развива в края на XVII век в Бостон (Северна Америка)

БЕЛЕНКИ НА РЕЖИСЬОРА

През есента на 1857 г. театърът Сан Карло в Неапол поръчал на Джузепе Верди да напише опера за откриването на карнавалния сезон. Верди — вече международно известния композитор на опери като „Набуко“, „Макбет“, „Риголето“, „Трубадур“, „Травиата“ и др., замисля отначало композирането на опера върху шекспировия „Крал Лир“, или „Рюи Блаз“ (по Виктор Юго). В същото време му попада под ръка драмата на Еужен Скриб (1791 — 1861) — „Густав или един бал с маски, върху която тема вече имало написани две опери — едната на Даниел Франсоа Емил Обер (1782 — 1871), наречена „Густав или бал с маски“ и играна в 1833 год. с голям успех на парижка сцена, и другата на италианския композитор Северио МеркадANTE, която под названието „Густав III“ се е играла през 1843 в Италия

Верди, намира, че „сюжетът е грандиозен и красив“ и се залавя за работа. Преди още да бъде напечатано либретото за операта, което неговият приятел и сътрудник Антонио Сомма приготвил за Верди, цензурата връща ръкописа, защото в него се описва убийството на шведския крал Густав III, застрелян през 1792 г. през време на големия бал в Стокхолмската опера. Верди е принуден да промени заглавието на операта си „La vendetta in domino“ (Отмъщението в домино“), да премести мястото и времето на действие и да промени имената на своите герои. Тази преработка бива отново отхвърлена от цензурата, защото по същото време в Неапол е извършен атентат от италианския патриот граф Орсини срещу Наполеон III и бурбонската цензура забранява всяко произведение, в което се говори за атентат срещу коронована глава.

За трети път Верди преименува операта си в „Adeglia degli adinavii“ и пренася действието в Италия от XIV в., като от Крал Густав сега става един анонимен италиански граф и цялата сцена с бала била съкратена. Тази редакция Верди предлага на операта в Рим, но тук се намесва папската цензура и отказва произведението. Едва когато Верди, след съдебни процеси за четвърти път преименува операта си в „Бал с маски“ и пренася действието в Америка, от Густав прави английски губернатор в гр. Бостон — граф Ричард Уорюик, — едва в този вид театър „Аполло“ в Рим приема операта. Премиерата, под диригентството и режисурата на Верди, се е състояла на 17.II.1859 г. при грандиозен успех. Верди е трябвало повече от 30 пъти да излиза да благодари пред завесата. Освободителното движение, водено от Гарибалди, е направило от името на Верди („Виторио Емануеле Р. д' Италия“) знаме на италианското национално освобождение. Две години по-късно Верди е вече депутат на своята околия в новия италиански парламент.

С операта „Бал с маски“ започва „късният“ Верди, — след нея той композира „Силата на съдбата“, „Дон Карлос“, „Аида“, „Отело“ и „Фалстаф“ (1893 г.)

В постановката на Русенската народна опера ние възприемаме последната и окончателна редакция на произведението, — т. н. „американска“ редакция.

Съображенията за това са:

1. Верди 4 пъти е променял мястото и времето на действие, както и имената на героите на тази опера. След премиерата на операта (1859) до своята смърт (1901) той обаче не променя повече нищо в нея, въпреки че вече никакви пречки за това не е имало.

II. Тази редакция отговаря на оригинала, — в нея няма нито една нота и нито един ред текст, който да не отговаря на оригинала.

III. В течение на годините Верди е преработил оперите си „Макбет“, „Дон Карло:“ и „Симоне Боканегра“, а е преработил и преименува оперите си „Ломбардци“ в „Иерусалим“ и „Стифелио“ в „Аролдо“, но „Бал с маски“, до смъртта си повече с нищо не е променял.

IV. В тази редакция операта се е играла и се играе в Италия, където се пази най-вярната Вердиева традиция върху това произведение.

Някои театри по света (предимно немските) възприемат т. н. „шведска“ редакция на операта и съответно променят заглавието в „Густав или бал с маски“, и персонажите — в „г-н Арведсон“, съзаклятниците — в „граф Дехорн и граф Вартинг“ и пр.

Но независимо от това къде се развива действието в оперите на Верди („Травиа“ в Париж; „Отело“ в Кипър; „Дон Карлос“ в Испания; „Аида“ в Египет; „Фалстаф“ в Англия и пр.), същественото остава музиката на Верди, духът на Верди, стилът на Верди. Ние в нашата постановка ще търсим този Верди — истинският, вечният! Силата на Верди не е в календарната документалност на събитията, а в драматургическата конфликтност, в психологическата характеристика на неговите герои. Вечните проблеми на приятелството и дълга, на честта и морала, на политическото коварство, на трагическата любов и мъжествена доблест, — пресъздадени с цялото богатство на Вердиевия мелос и театрална чувствителност, — това са целите на сегашната постановка на сцената на Русенската народна опера.

„ИСТОРИЧЕСКАТА ИСТИНА МОЖЕ ДА БЪДЕ КРАСИВА, НО ОЩЕ ПО-ПРЕКРАСНА, МОЖЕ ДА БЪДЕ [ХУДОЖЕСТВЕНА] ИЗМИСЛЕНАТА ИСТИНА“.

[ВЕРДИ]

Нашата постановка си позволява само да запази „италианското четене“ на имената на героите: Рикардо (граф Ричард Уоруик) и Ренато (Рене, неговият секретар), за да не промени нищо от Вердиевия нотопис на тези имена.

Постановката третира сюжета колкото като лирична драма от частен характер, толкова и като обобщена политическа драма от към 1700 г. — синурът между един авторитарен век и началото на един либерален век, в края на който прогресира френската революция от 1789 г. В лицето на граф Ричард търсим еднакво сродството със шведския крал Густав III, който е бил прочут литератор, основател на Стокхолмската кралска опера както и идеята за новия демократичен противофеодален държавник.

Сценическото оформление остава вярно на барока от края на XVII в., защото това отговаря на епохата и характера на произведението. „Барок — това е поезия! Барокът е трагичен, масивен и мистичен... Той изисква дълбочина и прозрение!“ (Съмърсет Моам — „Равносметката“).

Декоративната и костюмната картина гонят примерите на късния Рубенс, Ван Дайк, Франц Халз и Рембранд, защото барокът от XVII в. в Англия и нейните колонии стои под силното влияние на холандските майстори.

Операта „Бал с маски“ е поставена за първи път в България на софийска сцена през 1926 г., а на сцената на Русенската народна опера се поставя за първи път.

Д. УЗУНОВ

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

●

ПРЕМИЕРА НА НАСТОЯЩА ПОСТАНОВКА

НА 3 ФЕВРУАРИ 1970 г.

в ролите: РИКАРДО — н. а. НИКОЛАЙ ЗДРАВКОВ
АМЕЛИЯ — МАРИЯ ВЕНЦЕСЛАВОВА
РЕНАТО — з. а. КИРИЛ КРЪСТЕВ
УЛРИКА — АНА АНГЕЛОВА
ОСКАР — РОЗА МИТОВА

●

ДРУГИ ОПЕРИ НА ВЕРДИ НА РУСЕНСКА СЦЕНА

●

АИДА — сезон 1959-60

ДОН КАРЛОС — сезон 1962-63

ОТЕЛО — сезон 1967-68

РИГОЛЕТО — сезон 1951-52

СИМОН БОКАНЕГРА — сезон 1973-74

ТРАВИАТА — сезон 1945-50 и 1969-70

ТРУБАДУР — сезон 1956-57

